

Prof. dr hab. Paweł Ruszkowski

Collegium Civitas

PROGNOZA WYNIKÓW WYBORÓW SAMORZĄDOWYCH 2018

Ekspertyza autorska

Koncepcja metodologiczna prognozy

Prognoza dotyczy wyników wyborów do wojewódzkich sejmików samorządowych. Opiera się na analizie orientacji politycznych wyborców w trzech makroregionach, stanowiących bazy elektoratów wiodących partii politycznych. Poszczególne województwa zostały zaliczone do obszaru wpływu danej partii politycznej na podstawie analizy wyników wyborów do wojewódzkich sejmików samorządowych w roku 2014 (dane PKW).

Jako kryterium pozycji dominującej w danym województwie przyjąłem zdobycie przez daną partię co najmniej o 3 mandaty więcej od każdej z pozostałych partii. Jako kryterium podobnej pozycji partii przyjmuję, że różnica pomiędzy partiami nie przekracza 2 mandatów.

W rezultacie uzyskałem następujący obraz wpływów partii politycznych w województwach po wyborach w roku 2014:

Dominująca pozycja PO

- dolnośląskie +7
- kujawsko-pomorskie +4
- pomorskie +8
- zachodnio-pomorskie +11

Dominująca pozycja PiS

- podkarpackie +10
- małopolskie +3
- mazowieckie +3
- podlaskie +3

Dominująca pozycją PSL

- świętokrzyskie +9
- warmińsko-mazurskie +5

Obszar zrównoważonych wpływów

- śląskie PO/PiS
- lubelskie PiS/PSL
- opolskie PO/PSL
- wielkopolskie PO/PSL
- łódzkie PO/PiS/PSL
- lubuskie PO/PSL

Występująca aktualnie polaryzacja krajowego pola gry skłania mnie do modyfikacji przyjętych wcześniej kategorii. Zakładam, że gra polityczna toczy się przede wszystkim pomiędzy PiS a partiami opozycyjnymi. Przy takim założeniu dokonuję agregacji województw w trzy makroregiony: makroregion opozycji (PO, N, PSL,) makroregion PiS oraz makroregion zrównoważonych wpływów. W tym kontekście podział wpływów w województwach przedstawia się następująco:

Makroregion opozycji

- dolnośląskie
- kujawsko-pomorskie
- pomorskie
- zachodnio-pomorskie
- świętokrzyskie
- warmińsko-mazurskie
- opolskie
- wielkopolskie
- lubuskie

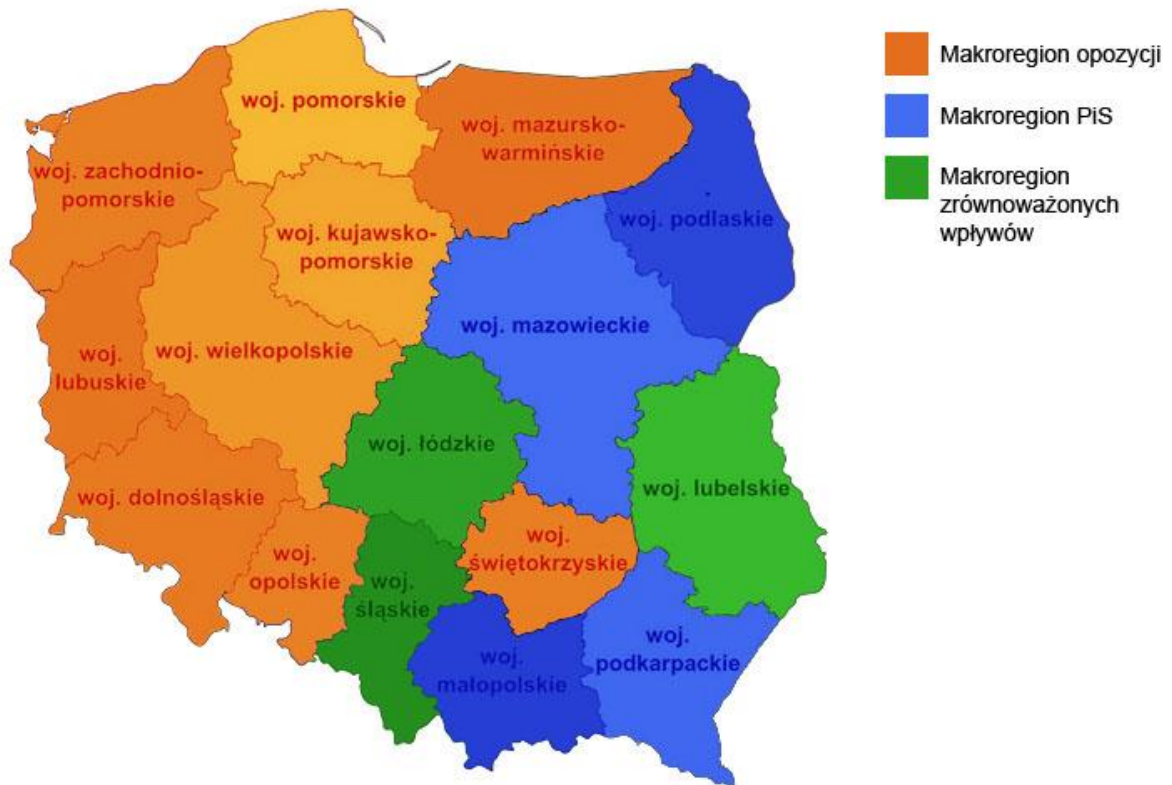
Makroregion PiS

- podkarpackie
- małopolskie
- mazowieckie
- podlaskie

Makroregion zrównoważonych wpływów

- śląskie
- lubelskie
- łódzkie

Zaproponowany podział przedstawia się na mapie administracyjnej Polski następująco:

- Makroregion opozycji tworzy zwarty blok województw zachodnich i północnych (poza blokiem pozostaje izolowane świętokrzyskie).
- Makroregion PiS obejmuje dwa klastry: mazowieckie i podlaskie oraz podkarpackie i małopolskie.
- Makroregion zrównoważonych wpływów tworzy trójkąt: łódzkie – śląskie – lubelskie (pomiędzy nimi usytuowane jest świętokrzyskie).

Empiryczne podstawy prognozy

Punktem wyjścia dla konstrukcji przewidywanego wyniku wyborów do sejmików wojewódzkich jest weryfikacji hipotezy, że wyniki poprzednich wyborów wpływają na preferencje partyjne Polaków.

W tym celu zastosowałem, sprawdzony już w innych analizach **model orientacji politycznych**. Model ten opiera się na odpowiedziach na dwa pytania sondażowe dotyczące wyborów parlamentarnych: o preferencje partyjne oraz o deklarowany udział w wyborach. W efekcie uzyskujemy następujące typy orientacji:

1. Zwolennicy PiS - osoby, które zamierzają głosować w wyborach i oddałyby głos na PiS.
2. Zwolennicy opozycji - osoby, które zamierzają głosować w wyborach i oddałyby głos na partie opozycyjne (PO, N, PSL).
3. Zwolennicy innych partii - osoby, które zamierzają głosować w wyborach i oddałyby głos na inne partie.
4. Zwolennicy orientacji neutralnej - osoby, które 1) na pytanie o udział w wyborach odpowiedziały: nie wiem, na pewno nie, odmowa odpowiedzi; 2) osoby, które zadeklarowały, że zamierzają głosować w wyborach, lecz na pytanie o preferencje partyjne odpowiedziały - trudno powiedzieć lub odmowa odpowiedzi.

Analiza danych polega na sprawdzeniu czy pomiędzy wyróżnionymi makroregionami występuje zróżnicowanie orientacji politycznych.

Tabela Nr 1 Orientacje polityczne w makroregionach (w proc.)

Makroregion	Zwolennicy PiS	Zwolennicy opozycji	Zwolennicy Innych partii	Orientacja neutralna
Makroregion opozycji	25	20	12	43
Makroregion PiS	37	15	10	38
Makroregion zrównoważonych wpływów	31	14	14	41

Źródło: Badanie CBOS „Aktualne problemy i wydarzenia (340). Wrzesień 2018”, zrealizowane w dniach 6-13 września 2018 na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców kraju, N=1064.

Zaprezentowane w tabeli Nr 1 dane pozwalają dostrzec kilka prawidłowości.

- Różnica orientacji politycznych pomiędzy makroregionami jest wyraźnie widoczna, choć wskaźniki istotności statystycznej skłaniają do ostrożnego wyciągania wniosków (Chi kwadrat Pearsona 17,764; istotność asymptotyczna ,007).
- W makroregionie PiS występuje dominacja tej partii nad pozostałymi ugrupowaniami. Przewaga nad partiami opozycji wynosi 22 pkt. proc. Zwraca uwagę fakt, że odsetek osób o orientacji neutralnej jest w tym regionie nieco mniejszy niż w pozostałych. Może to wskazywać na tendencję pozyskiwania przez PiS osób neutralnych.
- W makroregionie opozycji przewaga PiS na partiami opozycji wynosi jedynie 5 pkt. proc. Jest to przewaga niewielka. Możliwy jest zatem taki wariant przebiegu wyborów, w którym opozycja wygra z PiS o ile pozyska poparcie ze strony elektoratów innych partii (w zasadzie w grę wchodzi elektorat SLD) oraz ze strony osób o orientacji neutralnej.
- W makroregionie zrównoważonych wpływów wygrywa PiS z przewagą 17 pkt. proc. nad opozycją. Odnotowujemy tu nieco wyższe poparcie dla innych partii, które uzyskują tu poziom identyczny, jak partie opozycji.

Konkluzja

- I. Przeprowadzona analiza empiryczna pozwala przewidywać, że w wyborach do wojewódzkich sejmików samorządowych PiS wygra w następujących województwach:
 1. podkarpackie
 2. małopolskie
 3. mazowieckie
 4. podlaskie
 5. śląskie
 6. lubelskie
 7. łódzkie
- II. Poziom poparcia dla partii opozycyjnych w wydzielonym „makroregionie opozycji” nie pozwala na jednoznaczne stwierdzenie, że we wszystkich województwach tego makroregionu opozycja odniesie zwycięstwo. Uważam jednak, że opozycja ma w tym otoczeniu większe szanse na wygraną niż PiS. Opinia ta nie ma bezpośrednich podstaw w przeprowadzonej analizie. Wiąże się raczej z przekonaniem o większej otwartości partii opozycyjnych na współpracę z lokalnymi komitetami wyborczymi, działającymi bez sztyldów partyjnych. W tym kontekście

formułuję prognozę, że opozycja wygra w wyborach do wojewódzkich sejmików samorządowych w następujących województwach:

1. dolnośląskie
2. kujawsko-pomorskie
3. pomorskie
4. zachodnio-pomorskie
5. świętokrzyskie
6. warmińsko-mazurskie
7. opolskie
8. wielkopolskie
9. lubuskie

Komentarz

1. Warto zwrócić uwagę, że niniejsza prognoza dotyczy jedynie wyników wyborów do sejmików samorządowych województw, a nie całych wyborów samorządowych.
2. Przyjmuję arytmetyczne kryterium zwycięstwa wyborczego: jest to fakt uzyskania przez PiS lub blok partii opozycyjnych (PO, N, PSL) przewagi 3 mandatów w sejmiku. Komunikat PKW o wynikach wyborów w sejmikach wojewódzkich będzie podstawą dla weryfikacji trafności tej prognozy.
3. Należy podkreślić, że niniejsza prognoza nie odnosi się do tego, jakie partie polityczne uzyskają rzeczywistą władzę w poszczególnych sejmikach. Ta decyzja będzie wynikiem negocjacji politycznych pomiędzy formacjami, które uzyskały mandaty w sejmikach poszczególnych województw (np. negocjacji pomiędzy partiami opozycji a SLD lub pomiędzy PiS a Kukiz 15).
4. W szerszym kontekście politycznym wyniki wyborów do sejmików samorządowych można potraktować jako wskaźnik siły politycznej poszczególnych partii w skali ogólnospołecznej. Będzie to zatem dobry punkt wyjścia do oceny szans poszczególnych partii w wyborach parlamentarnych. Wynik ten w znacznym stopniu przesądzi o składzie tworzących się koalicji wyborczych oraz o szansach nowych formacji politycznych.